

Tijgerspin

Wetenschappelijke naam: *Poecilotheriinae* (geslacht)

POTEN

De tijgerspin heeft twee paar poten die naar voren staan en twee die naar achteren staan. Hiermee kan hij zich makkelijk aan boomstammen en takken vasthouden.

VOETEN

Aan de uiteinden van de poten zitten klauwtjes die de spin kan intrekken, net als een kat. Rondom zit een borsteltje van honderden haartjes. Hiermee kan de tarantula in bomen klimmen en zelfs over gladde oppervlakken.

PROSOMA

Het kopborststuk van een tijgerspin, dat vaak het *prosoma* wordt genoemd, wordt overdekt door een hard schild, de carapax, die de hersenen van de spin beschermt.

OPISTHOSOMA

Het achterlijf van een tijgerspin wordt vaak het opisthosoma genoemd. Het is zacht en bedekt met korte haartjes. Het bevat de longen en de spinklieren.

Deze grote, harige spinnen behoren tot de familie van de vogelspinnen of tarantula's. Ze staan bekend om hun tijgerachtige strepen, hun snelheid en hun supersterke gif. Je zult tijgerspinnen niet over de grond zien kruipen: ze leven hoog in de bomen van de bossen van India. Ze maken hun huisje in een hol in een boomstam of tak, soms voorgeboord door een specht. Daarin spint de spin een tunnelvormig web. Dit is een prima plek om op prooien te wachten –

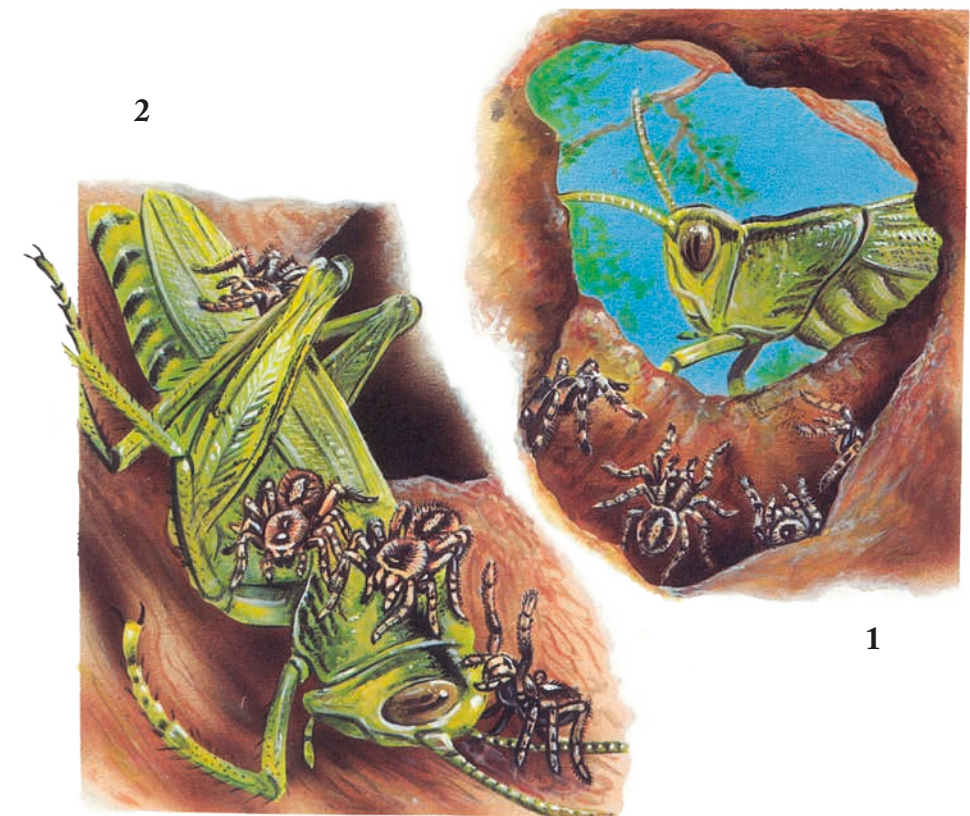
HOE GROOT?

vaak vliegende insecten, maar soms kleine vogeltjes en hagedissen. Als zijn gevoelige haartjes trillingen opvangen in zijn web of in de lucht, komt de tarantula zijn hol uit sprinten. In het voordeel door zijn snelheid en zijn grootte geeft hij zijn verraste prooi een beet met zijn lange, scherpe giftanden.

► 1) De meeste spinnen leven en jagen alleen, maar jonge tijgerspinnen vormen soms een groep. De kleintjes blijven in elk geval een paar weken bij hun moeder, en deze groep jonge spinnetjes is nog wat langer bij elkaar gebleven in een gezamenlijk hol in een boomstam. Zijden struikeldraden strekken zich uit vanuit de ingang van het hol. 2) Een sprinkhaan verstoort de draden en de spinnetjes spoeden zich naar buiten om aan te vallen. Samen kunnen ze een prooi aan die veel groter is dan zichzelf. Ze overrompelen de sprinkhaan en geven hem talloze giftige beten. Dan kunnen ze smullen van het verlamde insect.

Waar leven ze?

Er zijn meer dan tien soorten tijgerspinnen, te vinden in India en op het eiland Sri Lanka. Ze maken hun hollen hoog in de bomen op beboste berghellingen.

Wist je dit?

- *Poecilotheria ornata* is de grootste soort in het geslacht van de tijgerspinnen. De vrouwtjes kunnen een pootspanwijdte van 25 cm bereiken. De mannetjes zijn iets kleiner.
- Vrouwelijke tijgerspinnen leven langer dan mannetjes en bereiken soms de eerbiedwaardige leeftijd van 15 jaar. De mannetjes houden het zelden langer dan zeven jaar vol.
- Een volwassen vrouwelijke tijgerspin legt ongeveer 100 eitjes in een zakje van zijde, dat zij met zich meedraagt tot de kleintjes uitkomen. Ze maakt maar één zakje per jaar.
- De saffiertarantula (*Poecilotheria metallica*) is het meest kleurrijke diertje van dit geslacht. Hij is schitterend metaalachtig blauw. Doordat hij zo mooi is, is hij populair als huisdier en daardoor is het een ernstig bedreigde soort.

FOTOPORTRET: Tijgerspin

► Razendsnel

Tijgerspinnen geven er de voorkeur aan om weg te rennen voor mensen, maar als je ze per ongeluk laat schrikken, kunnen ze je razendsnel aanvallen – en ze kunnen heel erg gemeen bijten.

FUN FACT

Tijgerspinnen staan op de Rode Lijst van bedreigde soorten. Dit betekent dat het aantal tijgerspinnen in het wild afneemt en het risico bestaat dat ze uitsterven. Het grootste probleem dat deze tarantula's bedreigt is verlies van leefgebied, veroorzaakt door het omhakken van bomen voor brandhout en om ruimte te maken voor boeren. Tijgerspinnen zijn ook geliefd als huisdier. Hopelijk wordt de verkoop van in het wild gevangen tijgerspinnen binnenkort verboden.

▲ Hoog in de boom

Dankzij zijn slanke, lichte lijf en lange poten is deze spin een uitstekende boomklimmer. Het hol van de spin kan zich hoog in de top van een woudreus bevinden.

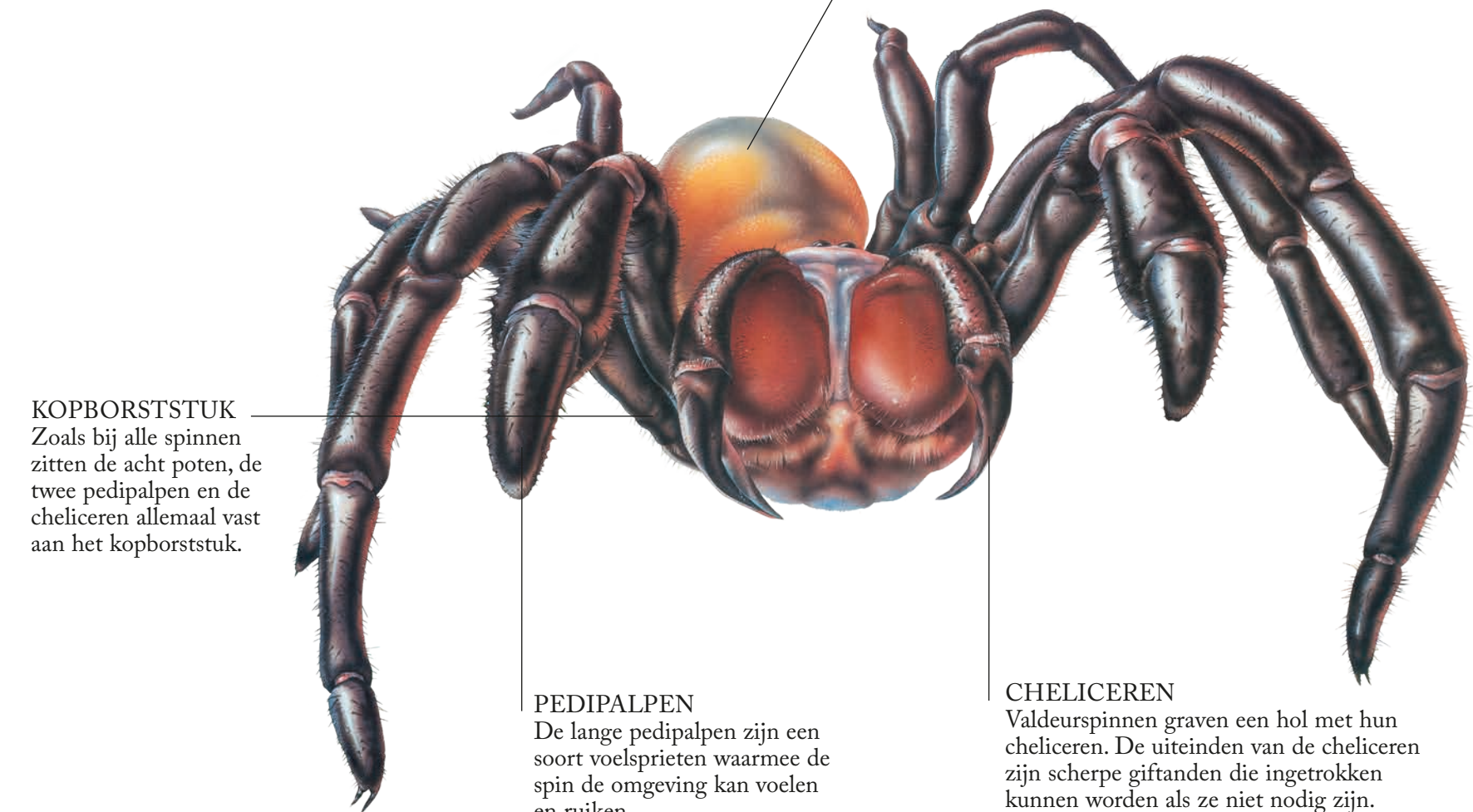
► Waarschuwingsstrepen

De soort *Poecilotheria regalis*, die in het Nederlands de Indiase boomvogelspin heet, heeft gele strepen aan de onderkant van zijn voorste poten. Als hij bedreigd wordt, gaat hij op zijn achterste poten staan en laat hij deze felle tekeningen zien. Dit is een waarschuwing: 'Ga weg – nu!'

Valdeurspin

Wetenschappelijke naam: *Ctenizidae* (familie)

KOPBORSTSTUK

Zoals bij alle spinnen zitten de acht poten, de twee pedipalpen en de cheliceren allemaal vast aan het kopborststuk.

PEDIPALPEN

De lange pedipalpen zijn een soort voelsprietten waarmee de spin de omgeving kan voelen en ruiken.

ACHTERLIJF

Het achterlijf bevat het hart en de longen van de spin en ook de spintepels, die de spinzijde uitscheiden.

CHELICEREN

Valdeurspinnen graven een hol met hun cheliceren. De uiteinden van de cheliceren zijn scherpe giftanden die ingetrokken kunnen worden als ze niet nodig zijn. De giftanden zijn uitgerust met kleine uitsteeksels, wat handig is bij het graven in de grond.

Valdeurspinnen zijn genoemd naar de gewiekste manier waarop zij prooien vangen. Ze leven meestal in een hol dat ze in de grond graven en afsluiten met een valdeur, gemaakt van aarde, planten en spinrag.

De deur scharniert vaak met spinrag aan één kant, zodat de spin hem vlug open kan duwen. Aan de oppervlakte is de deur uitstekend gecamoufleerd tussen gras, bladeren en aarde. Een valdeurspin wacht gewoon af bij zijn deurtje en houdt

die gesloten met zijn pedipalpen en de klauwtjes aan zijn voorste poten.

Wanneer er een prooi in de buurt komt, duikt de spin op om aan te vallen. Verlamde prooien worden meegesleept het hol in om daar te worden opgepeuzeld.

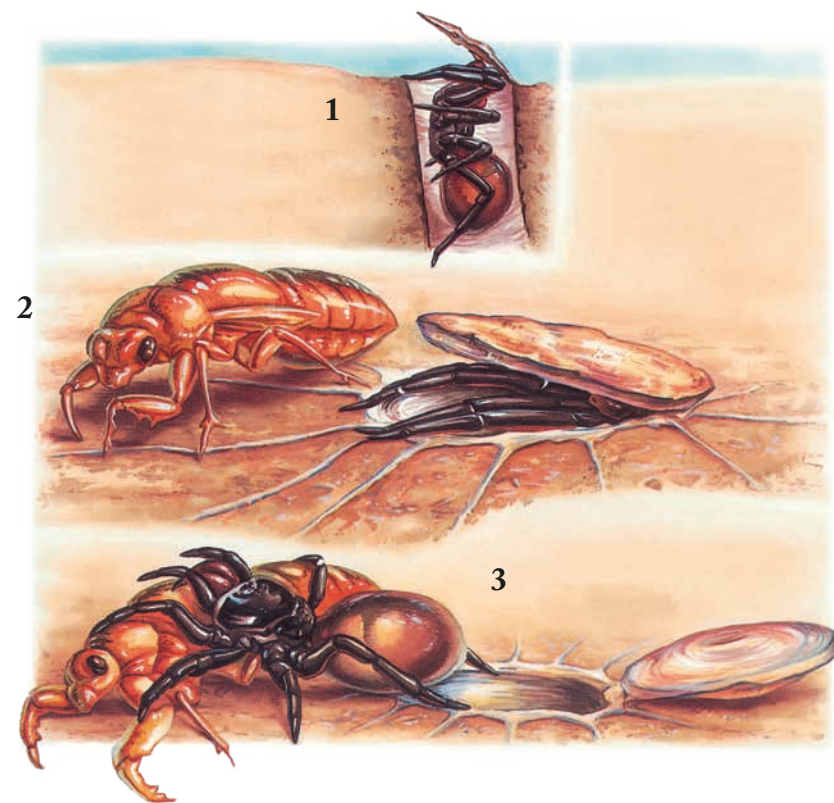
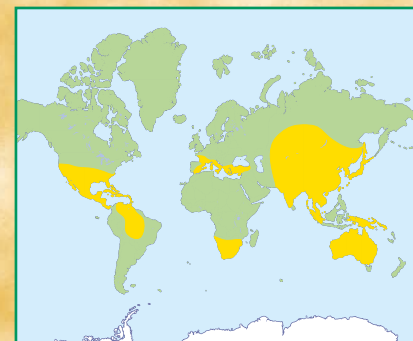

HOE GROOT?

► 1) Het hol van een valdeurspin is bekleed met spinzijde. Zijden draden strekken zich van de ingang uit over de omringende aarde. Dit zijn struikeldraden. Valdeurspinnen zijn over het algemeen nachtelijke jagers. De avond is gevallen en deze uitgehongerde spin moet nodig een prooi vangen. Hij houdt zijn valdeur een beetje open, zodat hij meer kans heeft om een voorbijkomend insect te grijpen. 2) Eindelijk! Een nimf (jong) van een cicade trapt op een van de struikeldraden en veroorzaakt daarmee een trilling die de wachtende spin alarmeert. 3) De spin ruikt uit, grijpt met zijn sterke poten de cicade en geeft hem een diepe beet met zijn giftige tanden.

Waar leven ze?

Er zijn ongeveer 120 soorten valdeurspinnen. Ze leven in warme streken, van het zuiden van de Verenigde Staten tot het Middellandse Zeegebied en Australië. Hun leefgebieden lopen uiteen van struikgewas tot regenwoud.

Wist je dit?

- Bijna alle valdeurspinnen graven ondergrondse hollen, die bijna 40 cm diep kunnen zijn. Maar sommige soorten maken hun domein op een andere manier: zij spinnen een zijden tunnel, afgesloten door een zijden valdeur, in een holte in een boom of tussen rotsen.
- Valdeurspinnen azen gewoonlijk op kleine bestjes zoals insecten, duizendpoten en spinnen, maar grotere soorten vallen ook kikkers, babyslangetjes, muizen en vogeltjes aan. Sommige spinnen bouwen hun val aan de oever van een beek of poel, zodat ze kleine visjes kunnen vangen.
- De gemiddelde romplengte van een valdeurspin is ongeveer 2,5 cm, maar de grotere soorten kunnen ongeveer 4 cm lang worden. Sommige soorten kunnen wel 20 jaar oud worden.

FOTOPORTRET: Valdeurspin

► Gevoelig type

De huid van een valdeurspin is bezaaid met verbazingwekkend gevoelige haartjes en ook met een soort putjes, die spleetzintuigen worden genoemd. Deze vertellen de spin niet alleen dat een prooi zijn hol nadert, maar ook exact de richting waar hij vandaan komt.

FUN FACT

Spinnendoders behoren tot de gevaarlijkste vijanden van de valdeurspin. Het zijn wespen die voorkomen in Zuid-Amerika, Afrika en Australië. Ze gaan als volgt te werk: ze speuren naar valdeurspinnenholen en stormen naar binnen. Ze steken de spin om hem te verlammen en leggen dan een eitje op zijn lijf. Als het eitje uitkomt, heeft het jonge wespje zijn eten onder handbereik: de ongelukkige spin.

▲ Goed gecamoufleerd

Deze jonge Moggridge-valdeurspin heeft zijn valdeur bedekt met mos en aarde. Als de deur dicht is, is het hol volkomen onzichtbaar.

► Glanzende poten

De *Ummidia*-valdeurspin is herkenbaar aan zijn glanzende korte poten. Deze Zuid-Amerikaanse ondersoort heeft ook een glanzend schild, een carapax, over zijn kopborststuk.

